

FORHANDLINGSRESULTATET

EEC i praksis

INGEN VARIGE SÆRORDNINGER FOR LANDBRUK OG FISKE: NORGES FORHANDLERE GJORDE KNEFALL FOR EEC

Forhandlingene om norsk medlemskap i EEC er nå slutført. De som ikke ville ta standpunkt, men «vente og se» har nå fått se det de har ventet på.

Hva er så resultatet av alle disse forhandlinger? Romatraktaten er godtatt, uten reservasjoner. De tre friheter for næringslivet: fri etableringsrett, fri kapitalbevegelse og fritt arbeidsmarked er også godtatt. Det samme er Werner-planen om en økonomisk union og Davignon-planen om en politisk union.

Når det gjelder de fremtidige forhold for våre primærnæringer, jordbruk og fiske, har våre forhandlere gått fra de betingelser som opprinnelig ble fastlagt av Stortinget. Den generelle landbrukspolitikken i EEC er godtatt, noen garanti for varige særordninger har vi ikke fått. Når det gjelder fiskerierne har våre forhandlere godtatt EEC's generelle fiskeriordning, noen særordninger av varig karakter har vi ikke fått. Norges kyst er blitt delt, norske fiskere er blitt tolvmilsmordmenn og seksmilsmordmenn. Det skal de være i 10 år. Deretter kommer det store ukjente.

Fiskernes og bøndernes faglige organisasjoner har sagt fra om at de ikke godtar resultatet av forhandlingene. De har sett nok.

FORHANDLINGSRESULTATET FOR FISKE

De norske krav var her som ellers meget beskjedne. Roma-traktatens regler og størstedelen av det som er bestemt i EECs fiskeriforordninger ble uten videre godtatt av de norske forhandlere. En følge av det er at vi mister meget av den frihet vi nå har til å drive nasjonal fiskeripolitikk og kontroll med våre ressurser dersom vi blir medlemmer. Dessuten fraskriver vi oss enhver mulighet for å utvide der sone langs kysten som er forbeholdt våre egne fiskeri, fra den 12-mils-grense vi nå har til f.eks. en grense på 50 mil slik Island nylig har besluttet, eller til 200 mil som er ordningen i flere sør-amerikanske land.

Det eneste våre forhandlere har bedt om er å få beholde noen av de fordeler vår fiskeribefolkning har i dag. Selv meget få av de beskjedne krav er godtatt av EEC. Fra svenske-grensen til Egersund må vi fra første stund gi EEC-fiskerne samme rett til å fiske i den delen av fiskerisonen som ligger mellom 6 og 12 mil. Nord for Egersund får vi beholde hele fiskerisonen for oss selv i 10 år. Hva som skal skje etter den tid er overlatt til EEC-myndighetenes forgodtbefinnende.

EECs forhandlere har riktignok sagt at det vil bli tatt hensyn til våre fiskeri-interesser. Slike løfter kunne de likevel ikke gi en slik form at de som styrer EEC om 10 år er bundet til å ta hensyn til dem. Hvis ikke det blir truffet nye vedtak i løpet av 10-års-fristen, blir det EECs någjeldende strukturforordninger — som vi tidligere har funnet uakseptable — som får full anvendelse. Dette betyr at hele det norske fiskeriområde må åpnes for fiskeri fra EEC-land. Norge har ikke noe middel til å fremtvinge at det blir fattet nye vedtak og derfor heller ikke noe middel til å forhindre at det norske fiskeriområde blir åpnet på denne måten.

Det er en misforståelse når enkelte i denne forbindelse taler om veto-rett. For det første er det tvilsomt om det i det hele tatt finnes noen veto-rett i EEC-systemet for denslags spørsmål det her dreier seg om, men under enhver omstendighet betyr veto- retten aldri noe mer enn at den kan hindre at det blir truffet vedtak. Dersom det ikke blir truffet nye vedtak betyr det nettopp åpning av hele fiskerisonen.

EEC-tilhengerne påstår at til gjengjeld for alt vi gir opp får vi bedre avsetningsmuligheter for fisk om vi kommer inn i EEC. De som kjenner markedsforholdene best tror derimot at denne siden av saken vil kunne løses godt også utenfor EEC.

DETTE ER BETINGELSENE

Protokollen for norske fiskerier. De Høye Kontraherende parter **som erkjenner** den meget store betydning som fisket har for Norge,

som tar i betraktning at på grunn av Norges spesielle geografiske beliggenhet utgjør fisket og de næringer som er knyttet til det en virksomhet som er avgjørende for befolkningen på en stor del av kysten hvor alternative selssetningsmuligheter er begrenset,

som er seg bevisst betydningen av, for Norge såvel som for Fellesskapet, å opprettholde en tilfredsstillende bosetningsmessig likevekt i de områder av landet som i vesentlig grad er avhengig av kystfisket, og som deler den norske regjeringens målsettinger på dette område,

som bekrefter at Norge, innen rammen av bestemmelsene i artikkel ... § II, er bemyndiget til å begrense utøvelsen av fiske i de farvann som er underlagt landets suverenitet eller jurisdiksjon innenfor en grense på 12 mil mellom Egersund og grensen mellom Norge og Sovjetunionen,

er enige om å tilrå Fellesskapets institusjoner at de under den gjennomgåelse som er forutsatt i artikkel ... § 4, skal ta særlige hensyn til de problemer som Norge står overfor på fiskerisektoren, både innen rammen av landets økonomi generelt sett, og

ut fra betraktninger knyttet til landets særegne befolkningsmessige og sosiale struktur, og å handle slik at de bestemmelser som vil kunne bli truffet blir fastlagt i samsvar med dette. Disse bestemmelser kan blant andre tiltak omfatte en forlengelse av unntaksordningen utover 31. desember 1982 i hensiktsmessig grad og i samsvar med regler som skal fastlegges.

NORGES ERKLÆRING

Den spesielle protokoll om Norges fiskerier som vi nå er blitt enige om, forutsetter at Kommissjonen legger frem forslag om hva som skal skje etter 31. desember 1982. I protokollen har man erkjent de særegne problemer som Norge står overfor på dette område, og man har tilrådd Fellesskapets institusjoner å handle slik at de vedtak som blir truffet er i samsvar med dette. Fellesskapet er basert på den tillit som eksisterer mellom dets medlemmer. Min regjering er forvissnet om at Rådet ikke vil treffe disposisjoner i strid med Norges vitale interesser. Fellesskapet har nå gitt Norge høytidelige forsikringer om det særlige hensyn som skal tas til det norske kystfiske etter 1982. Dette betrakter min regjering som en reell garanti.

Særordningene for jordbruket er heller ikke varige

Regjeringen har forsøkt å få varige særordninger både for jordbruk og fiske. Den påstår at dette er oppnådd for jordbrukets vedkommende, men innrømmer at fiskeriordningen ikke er helt tilfredsstillende fordi vi ikke fikk de garantier for varighet som Regjeringen helt til 11. januar i år insisterte på.

Den som leser forhandlingsprotokollene vil imidlertid se at de særordninger vi har fått tilsagn om er tidsbegrenset for **begge næringer**. For fisket er varigheten satt til 10 år, for de fleste jordbruksprodukter til 3 år og for hagebruksprodukter til 5 år. Dessuten har vi for begge næringer fått noen vage løfter om at det også etter utløpet av overgangsperioden vil bli tatt hensyn til de særegne naturforhold og bosettingsforhold i Norge, men det er helt overlatt til EEC-myndighetene å avgjøre hvordan dette skal skje. Derfor har vi ingen garanti for at våre interesser blir tilgodesett på en tilfredsstillende måte. Heller ikke har det noen hensikt å nedlegge veto selv om det skulle være adgang til dette. Som det er forklart i artikkelen om fisket i denne trykksak, vil bruken av veto-rett bare føre til at det blir EEC-reglene som gjelder.

Varigheten av særordningene er kortere for jordbruket enn for fisket, ellers er det ingen forskjell av betydning. Når Regjeringen har forsøkt å fremstille det annerledes, må forklaringen være at våre forhandlere i det lengste forsøkte å oppnå en bedre ordning for fisket, men at de tilslutt måtte kapitulere, slik som de gjorde allerede i første runde av jordbruksforhandlingene.

Forhandlingsprotokollen for landbruket

DE HØYE KONTRAHERENDE PARTER

SOM ØNSKER å løse de problemer som Norges tiltrødelse til De Europeiske fellesskap reiser for dette lands jordbrukere:

SOM TAR I BETRAKTNING den bekymring som den norske Regjering har gitt uttrykk for ut fra den kjensgjerning at norsk jordbruk på grunn av landets geografiske beliggenhet og topografi står i en ugunstig stilling når det gjelder produksjonen; at de samme forhold er bestemmende for Norges særlige bosettingsproblemer og medfører relativt høye produksjonskostnader for landets gårdsbruk, hvilket har nødvendiggjort et generelt system med støtteiltak med sikte på å opprettholde en balansert sosial struktur og en rettferdig levestandard for den befolkning som er sysselsatt i jordbruket;

ERKJENNER de spesielle problemer som reiser seg for landets jordbrukere ved Norges tiltrødelse til Fellesskapet, særlig på grunn av det faktum at en ren tilpasning av de priser som oppnås av norske produsenter, til nivået for Fellesskapets priser, ville føre til en vesentlig nedgang i inntektene, med ugunstige følger fra et sosialt og bosettingsmessige synspunkt;

ERKJENNER særlig at overgangsperioden ikke vil kunne løse disse problemer, og at det derfor er nødvendig å fastsette særordninger som ikke skal kunne skape presedens, og hvis formål skal være å opprettholde de norske jordbrukeres levestandard under iakttagelse av reglene for den felles jordbrukspolitikk,

ER BLITT ENIGE om følgende bestemmelser:

1. Med forbehold for de midlertidige unntak som er nevnt i de følgende paragrafer, bør det system som anvendes for norsk jordbruk, utformes på en slik måte at det ikke hindrer at den felles jordbrukspolitikk, og særlig de felles markedsordninger, virker etter sitt formål innenfor det utvidede Fellesskaps samlede territorium.
2. Norge vil anvende fellesskapsbestemmelsene for jordbruket i samsvar med Tiltrødelsesaktens bestemmelser på dette område.
3. Spørsmålet om norske fraktsubsidier med sikte på å kompensere de spesielt uheldige følger av de lange avstander mellom produksjonsområdene og de naturlige markeder, samt den sterkt spredte beliggenhet av jordbruksområdene, må finne en fullgod løsning ved anvendelse av bestemmelsene i Traktaten om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Fellesskap.
4. Et støttesystem, som tillater at jordbrukernes levestandard blir opprettholdt, skal etableres i Norge. Støtten skal gis i den utstrekning det er nødvendig for å nå dette mål. Den kan ikke være bundet til den markedsførte vare og heller ikke omfatte prissubsidier til produksjonen, hvilket vil kreve en omlegging av støtteiltak som nå anvendes i Norge, og den skal være differensiert etter områder og kategorier av jordbrukere. De tiltak som treffes, skal tilpasses de ulike typer av produksjon.
5. Norge skal, som en unntaksordning, ha adgang til midlertidig å opprettholde de nåværende subsidier for en periode av tre år fra Tiltrødelsesaktens ikrafttreden. Prissubsidier til produksjonen skal reduseres med beløp som motsvarer den økning i markedsprisene som følger av tilnærming av disse priser til det felles prisnivå.
6. For hagebrukssektoren, herunder innbefattet poteter, skal Norge som en midlertidig unntaksordning for en periode av fem år fra Tiltrødelsesaktens ikrafttreden ha rett til å erstatte de kvantitative importrestriksjoner, med bestemmelser som gjør det mulig å opprettholde for visse varer et prisnivå som svarer til det som gjaldt på det norske marked før tiltrødelsen. Disse bestemmelser skal bestå i et system med minstepriser som blir å fastsette for det norske marked, og hvor utjevningsavgifter vil kunne anvendes på all import til lavere priser; for import av de samme varer til foredling kan utjevningsavgiften suspenderes, mens er restitusjon tilsvarende avgiftsbeløpet kan tilstås for leveranser av innenlandske varer til foredling. De overgangsbestemmelser som er avtalt for toll, kommer til anvendelse. De nærmere gjennomføringsregler for de bestemmelser som er fastsatt i det foregående ledd, skal gis av Fellesskapets organer.
7. Innen atten måneder etter tiltrødelsen og for hagebrukssektoren senest førtito måneder etter tiltrødelsen, skal Kommisjonen legge fram forslag for Rådet, herunder eventuelt forslag vedrørende de finansielle utgifter som kvalifiserer til fellesskapsfinansiering, i samsvar med bestemmelsene i Traktaten om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Fellesskap, med sikte på innen utløpet av de tidsfrister som er fastsatt i paragrafene 5 og 6 ovenfor, å iverksette støttesystemet i samsvar med paragraf 4 ovenfor.
8. Under fellesskapskontroll og uten hensyn til de bestemmelser som er fastsatt i de foregående paragrafer, skal egnede tiltak treffes i Norge for å sikre en forsyning av melk som er tilstrekkelig til regelmessig å dekke befolkningens forbruk av konsummelk og på en slik måte at det nåværende høye melkeforbruk ikke settes i fare. Fellesskapets organer skal for dette formål vedta de nødvendige bestemmelser, som vil kunne omfatte subsidier.
9. Dersom den fremtidige utvikling i den felles jordbrukspolitikk eller fellesskapets politikk på andre områder skulle medføre fellesskapstiltak som vil gjøre det mulig å løse helt eller delvis de spesielle norske jordbruksproblemer, vil disse fellesskapstiltak og den eventuelle fellesskapsfinansiering som måtte følge av det, kunne erstatte de særlige tiltak som er truffet i Norge.
10. Det utvidede Fellesskaps organer skal med regelmessige mellomrom foreta en gjennomgåelse av forholdene og enkelthetene ved gjennomføringen av den ordning som anvendes i Norge.

SANNHETENS ØYEBLIKK

Fra tirsdag 11. januar 1972 hører selvbedraget «varige særordninger» til vår politiske forhistorie. Enten EEC-tilhengerne har trodd på det eller ikke — drømmen om varige unntak fra Roma-traktaten forsvant i møtene med EECs forhandlere. Om 10 år kan ikke noe veto hindre at Romatraktatens regler hersker uten unntak. Fra nå av er enhver bruk av ordet «varige særordninger» et bedrag, og ikke bare et selvbedrag.